

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

advies 72.735/3
van 16 december 2022

avis 72.735/3
du 16 décembre 2022

over

sur

een ontwerp van koninklijk besluit ‘tot wijziging van het koninklijk besluit van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de aardgasondernemingen en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan en van het koninklijk besluit van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de elektriciteitsbedrijven en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan’

un projet d’arrêté royal ‘portant modification de l’arrêté royal du 29 mars 2012 fixant les règles de détermination du coût de l’application des tarifs sociaux par les entreprises de gaz naturel et les règles d’intervention pour leur prise en charge et de l’arrêté royal du 29 mars 2012 fixant les règles de détermination du coût de l’application des tarifs sociaux par les entreprises d’électricité et les règles d’intervention pour leur prise en charge’

Op 13 december 2022 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Energie verzocht binnen een termijn van vijf werkdagen een advies te verstrekken over een ontwerp van koninklijk besluit ‘tot wijziging van het koninklijk besluit van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de aardgasondernemingen en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan en van het koninklijk besluit van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de elektriciteitsbedrijven en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan’.

Het ontwerp is door de derde kamer onderzocht op 15 december 2022. De kamer was samengesteld uit Jeroen VAN NIEUWENHOVE, kamervoorzitter, Koen MUYLLE en Inge VOS, staatsraden, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Tim CORTHAUT, eerste auditeur.

overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Jeroen VAN NIEUWENHOVE, kamervoorzitter.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 16 december 2022.

*

Le 13 décembre 2022, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par la Ministre de l'Énergie à communiquer un avis, dans un délai de cinq jours ouvrables, sur un projet d'arrêté royal ‘portant modification de l'arrêté royal du 29 mars 2012 fixant les règles de détermination du coût de l'application des tarifs sociaux par les entreprises de gaz naturel et les règles d'intervention pour leur prise en charge et de l'arrêté royal du 29 mars 2012 fixant les règles de détermination du coût de l'application des tarifs sociaux par les entreprises d'électricité et les règles d'intervention pour leur prise en charge’.

Le projet a été examiné par la troisième chambre le 15 décembre 2022. La chambre était composée de Jeroen VAN NIEUWENHOVE, président de chambre, Koen MUYLLE et Inge VOS, conseillers d'État, et Annemie GOOSSENS, greffier.

Le rapport a été présenté par Tim CORTHAUT, premier auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Jeroen VAN NIEUWENHOVE, président de chambre.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 16 décembre 2022.

*

1. Volgens artikel 84, § 1, eerste lid, 3°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

In het onderhavige geval wordt het verzoek om spoedbehandeling gemotiveerd als volgt:

“Het koninklijk besluit van 28 januari 2021 tot aanvulling van de lijst beschermde residentiële afnemers, heeft de lijst van beschermde residentiële afnemers die de toepassing genieten van de maximumprijzen voor de levering van elektriciteit of aardgas (hierna ‘het sociaal tarief’) aangevuld met een zesde categorie. De categorie die ingevoegd werd door het voornoemde koninklijk besluit en bijgevolg recht heeft op de toepassing van het sociaal tarief betreft de beschermde residentiële afnemer die voor zichzelf een beslissing geniet tot toekenning van de verhoogde verzekeringstegemoetkoming bedoeld in artikel 37, § 19, van de gecoördineerde wet van 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen (‘RVT-categorie’).

Ten gevolge van de hoge energieprijzen in de tweede jaarhelft van 2022 steeg de kost van het sociaal tarief nog aanzienlijk, zo ook voor de RVT-categorie. De prefinanciering door de CREG aan de betrokken leveranciers voor deze specifieke categorie van het sociaal tarief bleek hierdoor onvoldoende – zie ook CREG 7e monitoringverslag (RA)2476, §45. De behoefte aan financiering is volgens de CREG toegenomen ten opzichte van het vorige verslag omwille van een hoger niveau dan voorzien van de elektriciteits- en gasnoteringen van toepassing in het 4de trimester 2022.

In uitvoering van de beslissing van de regering van 18 juni 2022 werd voorzien in een budget van 185 miljoen EUR. Dit werd uitgevoerd door middel van het koninklijk besluit van 18 september 2022 tot wijziging van het koninklijk besluit van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de aardgasondernemingen en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan en van het koninklijk besluit van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de elektriciteitsbedrijven en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan.

Het door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 27 oktober 2022 aangenomen wetsontwerp houdende de vierde aanpassing van de Algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2022 (Parl.St. 55-2883/001, p. 21) voorziet in programma 21/4 echter in een budget van 534.123.000 euro.

Het overige budget van 349.123.000 voorzien voor deze maatregelen dien[t] aldus op de begroting van het jaar 2022 geboekt te worden. Om dit te kunnen doen, dient het koninklijk besluit dat via dit schrijven ter uw advies voorligt van kracht te zijn voor het einde van dit kalenderjaar. Er dient daarbij ook een termijn te worden voorzien om de opmerkingen gemaakt in het advies van Uw Raad te verwerken, en tot publicatie over te gaan. Uit deze kalender blijkt dat het in de praktijk niet meer mogelijk is om voor onderhavige amendementen een adviestermijn van dertig dagen in acht te nemen.”

*

2. Overeenkomstig artikel 84, § 3, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, heeft de afdeling Wetgeving zich moeten beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET ONTWERP

3. Het voor advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit strekt ertoe in het koninklijk besluit van 29 maart 2012 ‘tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de aardgasondernemingen en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan’ en in het koninklijk besluit van 29 maart 2012 ‘tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de elektriciteitsbedrijven en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan’ te voorzien in een aanvullend voorschot voor de aardgasondernemingen en elektriciteitsbedrijven voor de kosten die resulteren uit de toepassing van het sociaal tarief (artikelen 1 en 2 van het ontwerp). Het te nemen besluit treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad (artikel 3).

RECHTSGROND

4. Het ontwerp vindt rechtsgrond in artikel 15/11, § 1^{quinquies}, van de wet van 12 april 1965 ‘betreffende het vervoer van gasachtige produkten en andere door middel van leidingen’ en in artikel 21ter, § 3, van de wet van 29 april 1999 ‘betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt’.

De sociale tarieven voor de bijkomende doelgroepen die door de Koning met toepassing van artikel 15/10, § 2/2, derde lid, van de wet van 12 april 1965 of artikel 20, § 2/1, tweede lid, van de wet van 29 april 1999 worden aangewezen, zijn sociale tarieven in de zin van artikel 15/10, § 2, van de wet van 12 april 1965 respectievelijk artikel 20, § 2, van de wet van 29 april 1999, zodat de Koning de tenlasteneming ervan mag regelen overeenkomstig de voormelde wetsbepalingen. Die rechtsgronden laten tevens toe dat de Koning daarbij verduidelijkt dat de vergoedingen ook de btw omvatten.

ALGEMENE OPMERKINGEN

5. Gelet op hetgeen is uiteengezet in de motivering van de spoedeisendheid en op hetgeen wordt bepaald in artikel 3 van het ontwerp, moet het te nemen besluit uiterlijk op 31 december 2022 in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt.

6. Overeenkomstig artikel 15/11, § 1^{quinq}ues, tweede lid, van de wet van 12 april 1965,¹ moet artikel 1 van het te nemen besluit worden bekrachtigd binnen twaalf maanden na de datum van de inwerkingtreding ervan.

*

¹ Dat bekrachtigingsvereiste geldt niet (meer) voor artikel 2 van het te nemen besluit, gelet op de opheffing van artikel 21ter, § 4, van de wet van 29 april 1999 met ingang van 1 januari 2022 (zie, over die opheffen wetsbepaling, adv.RvS 69.312/3 van 25 mei 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 27 juni 2021 ‘tot bekrachtiging van drie koninklijke besluiten met betrekking tot de sociale energietarieven’, *Parl.St.* Kamer 2021-22, nr. 55-2045/001, 23-24 (opmerking 2.1)).

1. Conformément à l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 3°, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la demande d'avis doit indiquer les motifs qui en justifient le caractère urgent.

En l'occurrence, l'urgence est motivée comme suit :

« Het koninklijk besluit van 28 januari 2021 tot aanvulling van de lijst beschermde residentiële afnemers, heeft de lijst van beschermde residentiële afnemers die de toepassing genieten van de maximumprijzen voor de levering van elektriciteit of aardgas (hierna 'het sociaal tarief') aangevuld met een zesde categorie. De categorie die ingevoegd werd door het voornoemde koninklijk besluit en bijgevolg recht heeft op de toepassing van het sociaal tarief betreft de beschermde residentiële afnemer die voor zichzelf een beslissing geniet tot toekenning van de verhoogde verzekeringstegemoetkoming bedoeld in artikel 37, § 19, van de gecoördineerde wet van 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen ('RVT-categorie').

Ten gevolge van de hoge energieprijzen in de tweede jaarhelft van 2022 steeg de kost van het sociaal tarief nog aanzienlijk, zo ook voor de RVT-categorie. De prefinanciering door de CREG aan de betrokken leveranciers voor deze specifieke categorie van het sociaal tarief bleek hierdoor onvoldoende – zie ook CREG 7e monitoringverslag (RA)2476, §45. De behoefte aan financiering is volgens de CREG toegenomen ten opzichte van het vorige verslag omwille van een hoger niveau dan voorzien van de elektriciteits- en gasnoteringen van toepassing in het 4de trimester 2022.

In uitvoering van de beslissing van de regering van 18 juni 2022 werd voorzien in een budget van 185 miljoen EUR. Dit werd uitgevoerd door middel van het koninklijk besluit van 18 september 2022 tot wijziging van het koninklijk besluit van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de aardgasondernemingen en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan en van het koninklijk besluit van 29 maart 2012 tot vaststelling van de regels voor het bepalen van de kosten van de toepassing van de sociale tarieven door de elektriciteitsbedrijven en de tussenkomstregels voor het ten laste nemen hiervan.

Het door de Kamer van volksvertegenwoordigers op 27 oktober 2022 aangenomen wetsontwerp houdende de vierde aanpassing van de Algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2022 (Parl.St. 55-2883/001, p. 21) voorziet in programma 21/4 echter in een budget van 534.123.000 euro.

Het overige budget van 349.123.000 voorzien voor deze maatregelen dien[t] aldus op de begroting van het jaar 2022 geboekt te worden. Om dit te kunnen doen, dient het koninklijk besluit dat via dit schrijven ter uw advies voorligt van kracht te zijn voor het einde van dit kalenderjaar. Er dient daarbij ook een termijn te worden voorzien om de opmerkingen gemaakt in het advies van Uw Raad te verwerken, en tot publicatie over te gaan. Uit deze kalender blijkt dat het in de praktijk niet meer mogelijk is om voor onderhavige amendementen een adviestermin van dertig dagen in acht te nemen ».

*

2. Conformément à l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, la section de législation a dû se limiter à l'examen de la compétence de l'auteur de l'acte, du fondement juridique ainsi que de l'accomplissement des formalités prescrites.

*

PORTÉE DU PROJET

3. Le projet d'arrêté royal soumis pour avis a pour objet de prévoir, dans l'arrêté royal du 29 mars 2012 'fixant les règles de détermination du coût de l'application des tarifs sociaux par les entreprises de gaz naturel et les règles d'intervention pour leur prise en charge' et dans l'arrêté royal du 29 mars 2012 'fixant les règles de détermination du coût de l'application des tarifs sociaux par les entreprises d'électricité et les règles d'intervention pour leur prise en charge', une avance supplémentaire pour les entreprises de gaz naturel et les entreprises d'électricité pour les coûts résultant de l'application du tarif social (articles 1er et 2 du projet). L'arrêté envisagé entre en vigueur le jour de sa publication au Moniteur belge (article 3).

FONDEMENT JURIDIQUE

4. Le projet trouve son fondement juridique dans l'article 15/11, § 1er*quinquies*, de la loi du 12 avril 1965 'relative au transport de produits gazeux et autres par canalisations' et dans l'article 21ter, § 3, de la loi du 29 avril 1999 'relative à l'organisation du marché de l'électricité'.

Les tarifs sociaux pour les groupes cibles supplémentaires, désignés par le Roi en application de l'article 15/10, § 2/2, alinéa 3, de la loi du 12 avril 1965 ou de l'article 20, § 2/1, alinéa 2, de la loi du 29 avril 1999, sont des tarifs sociaux au sens de l'article 15/10, § 2, de la loi du 12 avril 1965, respectivement l'article 20, § 2, de la loi du 29 avril 1999, de sorte que le Roi peut en régler la prise en charge conformément aux dispositions légales précitées. Ces fondements juridiques permettent également au Roi de préciser à cet égard que les indemnités incluent aussi la TVA.

OBSERVATIONS GÉNÉRALES

5. Eu égard aux précisions apportées dans la motivation de l'urgence et à la règle énoncée à l'article 3 du projet, l'arrêté envisagé doit être publié au Moniteur belge au plus tard le 31 décembre 2022.

6. Conformément à l'article 15/11, § 1er*quinquies*, alinéa 2, de la loi du 12 avril 1965 ¹, l'article 1er de l'arrêté envisagé doit être confirmé dans les douze mois de sa date d'entrée en vigueur.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Annemie GOOSSENS

Jeroen VAN NIEUWENHOVE

¹ Cette obligation de confirmation ne vaut pas (plus) pour l'article 2 de l'arrêté envisagé, compte tenu de l'abrogation de l'article 21ter, § 4, de la loi du 29 avril 1999 avec effet au 1er janvier 2022 (voir, au sujet de cette disposition légale abrogée, l'avis C.E. 69.312/3 du 25 mai 2021 sur un avant-projet devenu la loi du 27 juin 2021 'portant confirmation de trois arrêtés royaux sur les tarifs sociaux d'énergie', *Doc. parl.*, Chambre, 2021-22, n° 55-2045/001, pp. 23-24 (observation 2.1)).